

Aktualności MSSF

Pojawiające się problemy i praktyczny poradnik*

Numer 77 - wrzesień 2009

W tym numerze...

- 1 **Projekt do dyskusji**
Zmiana do MSR 32
- 2 **Utrata wartości**
Pojawiające się problemy
- 4 **Poradnik dla początkujących**
Unia Europejska a rachunkowość
- 6 **Zatwierdzanie standardów przez UE**
Aktualny status
- 7 **Wywiad**
Członek Rady
Tricia O'Malley
- 9 **Kontakt**

Proponowana zmiana do MSR 32 dotycząca klasyfikacji emisji praw poboru

Proponowana zmiana do MSR 32 wyeliminuje wahania zysków i strat z tytułu emisji praw poboru denominowanych w walutach obcych. Marie Kling i Tina Farington z działu doradztwa księgowego PwC w USA wyjaśniają.

Emisja praw poboru jest często sposobem na zdobycie kapitału, szczególnie w obecnych warunkach gospodarczych, gdy nadal występują problemy z płynnością. Wielkość takich transakcji jest zwykle znaczna, więc sposób ich księgowania ma duże znaczenie.

W zeszłym miesiącu Rada zaproponowała pilną zmianę obecnego sposobu księgowania emisji praw poboru denominowanych w walutach obcych, która może mieć istotne znaczenie dla wielu podmiotów. Uwagi w sprawie proponowanej zmiany, opublikowanej 6 sierpnia 2009 r., można zgłaszać przez 30 dni.

Na które podmioty będzie miała wpływ proponowana zmiana?

Omawiana zmiana będzie miała wpływ na wszystkie podmioty emitujące dla swoich akcjonariuszy prawa poboru denominowane w walucie innej niż waluta funkcjonalna. Emisja praw poboru jest transakcją, w której podmiot emituje dla wszystkich swoich dotychczasowych akcjonariuszy posiadających akcje danej klasy prawo do nabycia stałej liczby dodatkowych akcji po ustalonej cenie (zazwyczaj niższej od aktualnej wartości rynkowej tych akcji) proporcjonalnie do posiadanych przez nich udziałów. Podmioty o międzynarodowej strukturze kapitałowej często określają cenę w walutach innych niż ich waluta funkcjonalna, ponieważ są one notowane na więcej niż jednej giełdzie. Mogą być również do tego zobowiązane na mocy prawa lub przepisów regulacyjnych.

Co ta propozycja zmieni?

Zgodnie z propozycją, prawa poboru będą musiały być klasyfikowane jako akcje, jeżeli zostały wyemitowane po ustalonej cenie w gotówce, niezależnie od tego, w jakiej walucie określona jest cena realizacji, o ile tylko prawa poboru są oferowane proporcjonalnie wszystkim posiadaczom danej klasy akcji.

Zgodnie z obecnym MSSF prawa te nie skutkują wymianą stałej kwoty środków pieniężnych denominowanej w walucie funkcjonalnej jednostki na stałą liczbę akcji, ponieważ cena realizacji zmienia się wraz ze zmianami kursów walut. Stała cena w walucie innej niż waluta funkcjonalna nie spełnia zawartego w MSR 32 wymogu zamiany „ustalonej kwoty na ustaloną liczbę”, umożliwiającego traktowanie danego instrumentu, jako instrumentu kapitałowego. Emisje praw poboru z ceną realizacji denominowaną w walucie obcej są więc obecnie klasyfikowane jako zobowiązania pochodne, a zmiany ich wartości godziwej wykazywane są w rachunku zysków i strat. Zmiany wartości godziwej wynikają nie tylko ze zmian kursów walut, ale także ze zmian ceny akcji jednostki. Wynikające z tego wahania mogą być znaczące, nawet jeśli prawa poboru pozostają w obrocie przez krótki czas.

Co proponowana zmiana oznacza w praktyce?

Kierownictwo nie będzie już musiało klasyfikować praw poboru, których cena realizacji jest denominowana w walucie obcej, jako pochodnych zobowiązań finansowych; w związku z tym przestanie być konieczna ich ciągła wycena w wartości godziwej z odnośnieniem zmian do rachunku zysków i strat. Kierownictwo będzie mogło klasyfikować takie prawa jako instrumenty kapitałowe, a aktualizacja wyceny nie będzie wymagana pod warunkiem, że zostały one zaferowane wszystkim posiadaczom danej klasy akcji na zasadzie proporcjonalności. Spowoduje to uproszczenie rachunkowości i zapobiegnie wahaniom zysków i strat.

Uzasadnieniem tej niewielkiej zmiany jest fakt, że prawa poboru są transakcjami zawieranymi z akcjonariuszami. Prawa poboru są zazwyczaj dystrybuowane proporcjonalnie wśród wszystkich aktualnych akcjonariuszy po ustalonej cenie, przez co nie dochodzi do redystrybucji akcji ani transferu wartości między akcjonariuszami. Są to więc „transakcje kapitałowe” zawierane z akcjonariuszami działającymi w tym charakterze.

Czy zakres tej zmiany zostanie rozszerzony na inne instrumenty na zasadzie analogii?

Zakres proponowanej zmiany jest ograniczony do emisji praw poboru na rzecz aktualnych akcjonariuszy posiadających akcje danej klasy pod warunkiem, że prawa te są emitowane

na zasadzie proporcjonalności. Zmiana nie dotyczy innych transakcji denominowanych w walutach obcych, które dają posiadaczowi prawo do nabycia instrumentów kapitałowych jednostki. Na przykład w przypadku obligacji zamiennej denominowanej w walucie obcej wbudowana opcja zamiany będzie nadal podzielona na dwie części i wykazywana jako zobowiązanie pochodne, którego zmiany wartości godziwej są odnoszone na rachunek zysków i strat.

Podobnie warranty i prawa udzielane akcjonariuszom na zasadzie innej niż proporcjonalna będą nadal wykazywane jako zobowiązania pochodne, a zmiany ich wartości godziwej będą wykazywane w rachunku zysków i strat.

Kiedy proponowane zmiany wejdą w życie?

Uwagi w sprawie proponowanej zmiany można zgłaszać przez 30 dni, do 7 września 2009 r. Zmiana będzie prawdopodobnie dotyczyć okresów rocznych rozpoczynających się co najmniej 90 dni po jej opublikowaniu i będzie stosowana retrospektywnie. Dozwolone jest wcześniejsze zastosowanie.

Zmiana ta jest pilna, ale ostatecznie zostanie zastąpiona bardziej długookresowym projektem, który jest w trakcie przygotowania (projekt do dyskusji jest oczekiwany w 2010 r.), dotyczącym kompleksowego spojrzenia na model długu i kapitału przedstawiony w MSR 32. Zachęcamy do śledzenia dalszych wydarzeń w tej dziedzinie.

Utrata wartości – długa i kręta droga

Gospodarcza burza, którą obserwujemy od 18 miesięcy, wpłynęła na wiele aspektów sprawozdawczości finansowej, w tym także na utratę wartości aktywów niefinansowych. Z wielu zapytań dotyczących utraty wartości kierowanych do działu doradztwa księgowego PwC można wyodrębnić kilka wspólnych tematów. Poniżej Dave Walters z działu doradztwa księgowego w Wielkiej Brytanii (UK ACS) i Caroline Woodward z centralnego zespołu doradztwa księgowego (ACS Central) omawiają niektóre z nich.

Seryjne odpisy z tytułu trwałej utraty wartości

Od początku recesji wiele spółek tworzyło odpisy z tytułu trwałej utraty wartości więcej niż jeden raz. Rok temu, gdy od jej klientów nadchodziły coraz gorsze wieści, pewna spółka aktualizowała wyliczenia trwałej utraty wartości co miesiąc. Test na utratę wartości przeprowadzony przed końcem roku może oszczędzić czas; jednak podczas recesji rośnie ryzyko, że między datą przeprowadzenia takiego testu a końcem roku nastąpi zdarzenie powodujące konieczność przeprowadzenia ponownego testu. Takie zdarzenie powoduje konieczność aktualizacji testu, nawet jeżeli pojawiające się przesłanki są sprzeczne.

Jakość założeń

Wynik testów na utratę wartości zależy od danych wejściowych. W programowaniu komputerowym używana jest maksyma „śmieci na wejściu, śmieci na wyjściu” (ang. „garbage in, garbage out” - GIGO), która niewątpliwie dobrze opisuje również testy na utratę wartości. Nie jest to wiedza ściśle naukowa, ale wynik zależy od danych wejściowych. Przyjęte założenia muszą być rozsądne i możliwe do uzasadnienia oraz oparte na oczekiwaniach, a nie aspiracjach. Powinny

być także ze sobą spójne, a nie przyjmowane w oderwaniu od pozostałych. Na przykład, wyższemu wzrostowi przychodów (jak w przypadku niektórych firm z sektora wysokich technologii) powinny zazwyczaj towarzyszyć wyższe stopy dyskontowe, odzwierciedlające zwiększone ryzyko niewystąpienia wyższego wzrostu przychodów.

Agresywne cele w zakresie przychodów, którym towarzyszą niskie stopy dyskontowe, spowodują powstanie wysokiej wartości bieżącej zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Ostatni etap testu – sprawdzenie wyniku otrzymanego poprzez zastosowanie modelu z innymi danymi rynkowymi, w tym typowymi wskaźnikami cena/zysk dla porównywalnych podmiotów - powinien pokazać, czy ryzyko GIGO jest wysokie. Przeprowadzenie tego ostatniego kroku jest niezbędne.

Klasycznym błędem GIGO popełnianym w ostatnich 12 miesiącach było założenie, że spadek krótkoterminowych stóp wolnych od ryzyka spowoduje obniżenie stóp dyskontowych dla testów na utratę wartości. Krótkoterminowe stopy wolne od ryzyka gwałtownie spadły, ale długoterminowe stopy procentowe wolne od ryzyka obniżyły się w znacznie mniejszym stopniu. Dodatkowo premie z tytułu ryzyka i marże kredytowe dramatycznie wzrosły.

Stopy dyskontowe uzyskane za pomocą modelu WACC były więc w tym roku wyższe niż poprzednio. Ma to sens, ponieważ stopa dyskontowa ma mierzyć ryzyko nieodłącznie związane z aktywami testowanymi na utratę wartości. Światowa recesja spowodowała wzrost tego ryzyka, dlatego stopy dyskontowe również wzrosły.

Wartość użytkowa czy wartość godziwa?

Kierownictwo powinno sprecyzować, czy przeprowadza test na utratę wartości w oparciu o wartość użytkową, czy w oparciu o wartość godziwą pomniejszoną o koszty doprowadzenia do sprzedaży. Spośród tych dwóch opcji należy wybrać taką metodę obliczania wartości odzyskiwalnej, która daje najwyższą wartość odzyskiwalną, a więc najniższą wartość utraty wartości. Przyjęcie innej metody kalkulacji spowoduje, że przeprowadzony zostanie inny test; prognozowane przepływy pieniężne, stopy dyskontowe, a nawet aktywa/zobowiązania będące przedmiotem testu będą różne w zależności od wybranej metody testu.

Powszechnym błędem jest wybór testu na wartość użytkową bez towarzyszącej mu korekty przepływów pieniężnych eliminującej koszty i korzyści z reorganizacji i inwestycji kapitałowych zwiększających wartość. Innym częstym problemem jest uznanie testu za test na wartość użytkową, podczas gdy stosowane są przepływy pieniężne po opodatkowaniu według stopy po opodatkowaniu. Wartość użytkowa jest wyraźnie zdefiniowana w standardzie jako wartość przed opodatkowaniem, więc odpis z tytułu trwałej utraty wartości należy wyliczać dla kwot przed opodatkowaniem. Test na wartość godziwą pomniejszoną o koszty doprowadzenia do sprzedaży dotyczy wartości po opodatkowaniu i jest przeprowadzany z zastosowaniem przepływów pieniężnych po opodatkowaniu i porównań do aktywów po opodatkowaniu.

Uciążliwe wymagania w zakresie ujawniania informacji

Inna bardzo ważna lekcja z ostatnich 12 miesięcy polega na tym, że wymogi w zakresie ujawniania informacji są uciążliwe, a ich spełnienie bywa czasochłonne. Znacznie zwiększyła się ilość ujawnianych informacji, zwłaszcza w zakresie analizy wrażliwości. Analiza wrażliwości jest wymagana, gdy testowana jest wartość firmy lub wartość aktywów o nieograniczonym okresie użyteczności. Potrzebna jest ona także wtedy, gdy wartość odzyskiwalna nie przewiduje wystarczającej rezerwy, tak że racjonalnie myśląc możliwa zmiana kluczowego założenia zlikwidowałaby ten zapas, który istnieje. Wymagane ujawnienia obejmują opis jednostki generującej środki pieniężne, wyliczenie zapasu i kluczowych założeń oraz tego, o ile wartości te musiałyby się zmienić, aby zniknęła nadwyżka nad wartością odzyskiwalną. Postępowanie organów regulacyjnych w tym zakresie stało się o wiele bardziej rygorystyczne.

Czy to koniec ery trwałej utraty wartości?

Prawdopodobnie nie. Konieczne będą dalsze odpisy z tytułu trwałej utraty wartości, a wiele z nich będzie mniej lub bardziej nietrafionych z różnych powodów (wraz z odpowiednimi wymogami w zakresie ujawniania informacji). Recesja jeszcze się nie skończyła, a niektóre sektory dopiero poznają jej prawdziwe skutki, ponieważ pozostają w tyle za innymi sektorami gospodarki. Oznaki ożywienia są niejednoznaczne.

Kierownictwo mogło przyjąć optymistyczne założenia co do terminu wyjścia z recesji i tego, jak dużo czasu może minąć, aż ożywienie gospodarcze wpłynie na przepływy pieniężne jednostki. Unikanie wykazywania trwałej utraty wartości w poprzednich okresach z powodu optymistycznych założeń może zwiększyć ryzyko wystąpienia utraty wartości w przyszłości, jeżeli ożywienie gospodarcze przyjdzie później lub nie przyniesie korzyści oczekiwanych przez spółkę.

Założenia przyjęte do kalkulacji utraty wartości nadal wymagają krytycznego spojrzenia. Przyjmowanie zbyt pesymistycznych założeń po to, aby wykazać jeszcze większą utratę wartości, niż miała ona miejsce w rzeczywistości, jest również niezgodne ze standardami. Jednak żaden zespół kierowniczy nie chce, aby jego spółka wykazała odpisy z tytułu trwałej utraty wartości jako ostatnia na swoim rynku lub w swojej branży.

Zarejestruj się, aby otrzymywać od PwC informacje o MSSF e-mailem

Bądź na bieżąco dzięki informacjom o zmianach w zakresie MSSF otrzymywanym bezpośrednio e-mailem od firmy PricewaterhouseCoopers dwa razy w miesiącu. Nowe pozycje dodawane do pwc.com/ifrs zostaną podsumowane i wysłane abonentom e-mailem w pierwszym i trzecim poniedziałek każdego miesiąca. Informacje te obejmują doniesienia z RMSR o nowych standardach, projektach do dyskusji i interpretacjach; nowe publikacje zawierające wskazówki PwC dotyczące gorących tematów z dziedziny MSSF; nasz blog na temat MSSF; webcasty PwC i wiele innych. Aby się zarejestrować, wyślij email na adres corporatereporting@uk.pwc.com.

Poradnik dla początkujących: Unia Europejska a rachunkowość

Unia Europejska jest czasami przedstawiana jako „trudne dziecko” światowej społeczności zaangażowanej w sprawozdawczość finansową. Biurokracja związana z procesami zatwierdzania standardów rachunkowości przez UE przypomina labirynt¹ nawet osobom uczestniczącym w tych procesach, nie mówiąc o reszcie świata. Jednak odważny krok przyjęcia MSSF, który Europa ogłosiła w 2001 r., wprowadził do głównego nurtu całkiem nowy podmiot ustanawiający standardy, a MSSF stały się odtąd na świecie przeciwagą dla US GAAP. Graham Gilmour, dyrektor w zespole ds. regulacji i polityki publicznej w PwC Wielka Brytania, próbuje rozwiązać brukselską mgłę.

Co mamy na myśli, mówiąc o „Europie”?

UE jest drugą pod względem wielkości gospodarką świata. Składa się z 27 państw członkowskich i zamieszkuje ją 495 mln konsumentów. UE powiększała się podczas kolejnych fal rozszerzania, z sześciu pierwotnych państw członkowskich do 9, a potem do 12, 15, 25 i obecnych 27. Kolejne kraje oczekują na przystąpienie. Niektóre kraje zachodnioeuropejskie, które od dłuższego czasu pozostają poza UE, jak Szwajcaria i Norwegia, zazwyczaj jednak wprowadzają u siebie przepisy wprowadzane przez UE.

UE ma trzy ważne instytucje:

- Radę – w skład której wchodzi przywódcy polityczni każdego z państw członkowskich.
- Parlament Europejski – zgromadzenie przedstawicieli wybieranych przez obywateli państw członkowskich.
- Komisję Europejską (KE) – władzę wykonawczą, czyli administrację publiczną UE, odpowiedzialną za przygotowywanie praw i wdrażanie decyzji Rady i Parlamentu.

Każda z tych instytucji ma coś do powiedzenia w kwestii rachunkowości.

Podstawowe zasady sporządzania sprawozdań finansowych

UE od dziesięcioleci jest zaangażowana w kwestie dotyczące rachunkowości. Już w latach 70. wydała Czwartą i Siódmą Dyrektywę w zakresie prawa spółek. Dyrektywy te określają podstawowy format jednostkowego i skonsolidowanego sprawozdania finansowego obejmujący bilans, rachunek zysków i strat itp. Wprowadzenie podstawowego wzoru prezentacji sprawozdań finansowych obowiązującego w całej UE uznano za niezbędne, chociaż różne kraje stosowały wówczas różne standardy rachunkowości.

Te dyrektywy są nadal stosowane, pomimo niedawnego wprowadzenia MSSF. Komisja Europejska przeprowadza teraz przegląd tych Dyrektyw. Ogłoszenie wyników tego przeglądu zostało odroczone w oczekiwaniu na dalszą ocenę wpływu nowego standardu "MSSF dla MŚP".

MSSF a wspólny rynek

W 1999 r. UE rozpoczęła pięcioletni proces legislacyjny – Plan Działania dla Usług Finansowych – mający na celu stworzenie elementów jednolitego europejskiego rynku kapitałowego. Proces ten obejmował opracowanie wspólnych zasad sporządzania prospektów emisyjnych i przeprowadzania przejęć i fuzji, środków

zapobiegania nieprawidłowościom na rynku oraz zasad działania rynków instrumentów finansowych. Przyjęto założenie, że zasady te stanowią będą „paszport” zapewniający uczestnikom dostęp do rynków w całej Europie.

W związku z tym powstała potrzeba wprowadzenia wspólnych zasad rachunkowości dla spółek notowanych na giełdzie. Tzw. rozporządzenie w sprawie MSR zostało zaproponowane przez KE w czerwcu 2001 r., a przyjęte w czerwcu 2002 r. Wymaga ono, aby od 2005 r. wszystkie spółki unijne notowane na regulowanych rynkach w UE sporządzały swoje skonsolidowane sprawozdania finansowe zgodnie z MSSF.

Poszczególne państwa członkowskie UE na podstawie tego rozporządzenia mają również możliwość rozszerzenia stosowania MSSF na inne spółki. Mogą one nakazać lub zezwolić spółkom nienotowanym na giełdzie i spółkom prywatnym sporządzanie sprawozdań finansowych zgodnie z MSSF. Różne państwa członkowskie przyjęły różne podejścia w tym zakresie.

Zatwierdzenie

MSSF muszą przejść przez proces „zatwierdzania”, aby mogły zostać oficjalnie przyjęte do stosowania przy sporządzaniu skonsolidowanych sprawozdań finansowych. Proces ten jest niezbędny do wejścia w życie przepisów MSSF na poziomie ogólnoeuropejskim. Może on być dość długi i wymaga zaangażowania wielu organów i instytucji (zob. ramka).

Etapy procesu zatwierdzania MSSF przez UE²

1. Eksperti merytoryczni należący do Europejskiej Grupy Doradczej ds. Sprawozdawczości Finansowej (EFRAG) przeprowadzają przegląd standardów. Następnie EFRAG doradza Komisji Europejskiej, czy dany standard nadaje się do przyjęcia.
2. Rady EFRAG są oceniane przez kolejny organ, Grupę ds. Przeglądów Standardów i Doradztwa (SARG). Ta grupa ekspertów nie prowadzi analiz merytorycznych, tylko przeprowadza przegląd procesu i przedstawia KE i państwom członkowskim niezależną opinię, czy stanowisko EFRAG jest obiektywne i zrównoważone.
3. KE przygotowuje rekomendację dla Komitetu Regulacyjnego ds. Rachunkowości (ARC), który składa się z przedstawicieli państw członkowskich.
4. ARC głosuje nad rekomendacją KE, co przekształca ją w obowiązujące prawo, chyba że Parlament zwróci się do KE i ARC o ponowne rozważenie projektu.
5. Standard zatwierdzony przez KE ostatecznie staje się prawem określoną liczbą dni po opublikowaniu w Dzienniku Urzędowym UE.

1. W mitologii greckiej labirynt to skomplikowana budowla wzniesiona dla Minosa, króla Krety, w celu przetrzymywania w niej Minotaura. Dedał zaprojektował labirynt tak przemyślnie, że sam z trudem z niego wyszedł po jego zbudowaniu.

2. Przep. red.: Brzmi to pięknie, prawda? Podany opis jest jednak co najmniej optymistyczny. Proces ten przebiega wprawdzie zgodnie z podanym opisem, ale nie bez bólu i trudności.

Proces zatwierdzania w przeszłości powodował kontrowersje. KE zaproponowała usunięcie niektórych przepisów dotyczących pełnej opcji wartości godziwej oraz zabezpieczeń portfelowych depozytów podstawowych (znane jako „wyłączone postanowienia MSR 39”). ARC podjęła decyzję o przyjęciu propozycji KE. Od tego czasu problem wartości godziwej był przedmiotem prac RMSR, która wydała poprawkę do MSR 39, ale „wyłączenie” dotyczące zabezpieczeń pozostało w mocy.

W wyniku procesu zatwierdzania standardy stosowane w Europie mogą się różnić od standardów MSSF wydanych przez RMSR. KE zaleciła, aby zasady rachunkowości dla spółek notowanych na giełdach w UE były określane jako „Międzynarodowe Standardy Sprawozdawczości Finansowej (MSSF) zatwierdzone przez Unię Europejską”, co odzwierciedla ich status prawny oraz fakt występowania drobnych różnic. Jednak bardzo niewiele spółek w UE stosowało „wyłączone postanowienia MSR 39” (ang. „IAS 39 carve out”)³.

Procedura zatwierdzania może również spowodować opóźnienie oficjalnego „przyjęcia” standardu do stosowania w UE. W rzeczywistości czas potrzebny na zatwierdzenie standardu może wynosić od poniżej tygodnia (w przypadku wprowadzonej w październiku 2008 r. poprawki do MSR 39 zmieniającej klasyfikację instrumentów finansowych) do ponad roku (w przypadku KIMSF 12 „Umowy na usługi koncesjonowane”)! Czas potrzebny na zatwierdzenie standardu lub interpretacji może być oznaką popularności tego standardu lub interpretacji (albo jej braku) albo miarą siły głosu jego oponentów.

Istnieje ryzyko, że ze względu na czasochłonność procesu zatwierdzenia, w pewnym momencie Europa może stosować inny zestaw standardów niż reszta świata. KE przyjęła do wiadomości, że stanowi to problem.

Polityka a kryzys finansowy

Już w przeszłości europejscy politycy interesowali się niektórymi standardami MSSF (np. MSR 39, MSSF 8 i MSSF 3 (zmieniony)), ale kryzys finansowy spowodował znaczny wzrost nadzoru politycznego nad sprawozdawczością finansową i RMSR.

Wynika to z wielu powodów. Po pierwsze, niektórzy politycy zostali słusznie lub niesłusznie przekonani argumentami, że rachunkowość przyczyniła się do zwiększenia cykliczności – czyli rachunkowość spowodowała zaostrzenie skutków kryzysu. Po drugie, w czasach kryzysu politycy są niechętni przekazaniu kontroli nad zasadami rachunkowości niezależnej organizacji ustanawiającej standardy, która należy do sektora prywatnego. Po trzecie, kryzys poprawił pozycję ministrów finansów i regulatorów sektora bankowego w politycznym „porządku dziobania”, a grupy te bardziej niż kiedykolwiek wcześniej interesują się standardami rachunkowości.

Po raz pierwszy porządki obrad spotkań ministrów finansów państw UE uwzględniają kwestie dotyczące rachunkowości, a RMSR została zaproszona do wygłoszenia prezentacji dla ministrów finansów z UE.

W tych warunkach zakres politycznej interwencji w proces zatwierdzania MSSF przez UE zwiększył się. W połączeniu z nieznanymi poglądami nowego Parlamentu wybranego tego lata i nowego zespołu Komisarzy, którzy będą pełnić swoje funkcje od początku 2010 r., oznacza to okres niepewności dla MSSF w Europie.

Definicja „biurokracji”

Całość struktury organizacyjnej, procedur, protokołów i zasad wprowadzonych w celu zarządzania działalnością, zazwyczaj w dużych organizacjach oraz administracji rządowej. Jej elementami są standardowe procedury (postępowanie według reguły), według których realizowana jest większość lub wszystkie procesy w ramach organizacji; formalny podział uprawnień; hierarchia i relacje, a celem przewidywanie potrzeb i poprawa efektywności.

Słowo „biurokracja” pochodzi od wyrazu „bureau” używanego od początku XVIII w. w Zachodniej Europie jako określenie biurka do pisania i pracy, przy którym pracowali urzędnicy. Pierwotnie francuskie słowo „bureau” oznaczało sukno do przykrywania biurek. Termin „biurokracja” wszedł do użytku krótko przed Rewolucją Francuską z 1789 r. i szybko rozprzestrzenił się na inne kraje.

Wczesnym przykładem biurokraty jest skryba - zawód ten po raz pierwszy pojawił się w starożytnych miastach sumeryjskich. Pismo sumeryjskie było tak skomplikowane, że używać go mogli wyłącznie specjaliści, którzy uczyli się tego przez całe życie. Skrybowie mogli mieć dużą władzę, ponieważ mieli całkowity monopol na prowadzenie zapisów i tworzenie inskrypcji na pomnikach królów.

Źródło: Wikipedia

Europa i RMSR

Komisja Europejska jest bardzo zainteresowana działalnością RMSR – zarówno w aspekcie merytorycznym i ustanawiania standardów, jak i w zakresie nadzoru i określania procedur. Pracownicy KE biorą udział w spotkaniach KIMSF i Rady Doradczej ds. Standardów (ang. Standards Advisory Council). KE ogłasza komentarze do ważniejszych komunikatów RMSR.

Komisarz ds. Rynku Wewnętrznego KE Charlie McCreevy uczestniczy w spotkaniach nowej Komisji Monitorującej, powołanej w tym roku do nadzorowania działalności RMSR i jej Powierników z punktu widzenia interesu publicznego. KE nie podpisała jeszcze oficjalnie porozumienia (MoU) stanowiącego podstawę powołania Komisji Monitorującej, aby odpowiednia komisja Parlamentu Europejskiego, który się na nowo ukonstytuował po przeprowadzonych tego lata wyborach, mogła zbadać dotychczasowe ustalenia.

Pokażcie mi pieniądze!

RMSR potencjalnie ma deficyt wpływów na pokrycie swoich przyszłych kosztów działalności. Rada musi więc wprowadzić reżim finansowy, który będzie możliwy do utrzymania w dłuższym okresie. Jej obecny system finansowania jest mieszany – w niektórych krajach środki pochodzą z obowiązkowych obciążeń, a w innych z dobrowolnych składek, na które obecny kryzys gospodarczy ma negatywny wpływ.

W wielu krajach w Europie, np. w Wielkiej Brytanii, istnieją już szeroko zakrojone systemy obciążeń służące do pozyskiwania środków od spółek giełdowych. UE zaproponowała jednak, by od 2011 r. zastąpić je wspólnym finansowaniem RMSR z budżetu unijnego w wysokości 4 mln euro rocznie. Kwota ta może nie być wystarczająca, ale UE prawdopodobnie określi warunki

3. Prawny punkt widzenia w KE był taki, że nie mogą usuwać fragmentów MSSF, ale mogą dodawać nowy tekst.

przyznawania wszelkich dodatkowych funduszy, np. odpowiedni postęp w usprawnianiu zarządzania dokonany przez RMSR i jej powierników. Kto płaci, ten wymaga?

Przemyslenia końcowe

Europa jest ważnym „poletkiem doświadczalnym” i pasem startowym dla MSSF. Doświadczenia Europy w zakresie przejścia na MSSF w latach 2004-2005 oraz takich kwestii jak wprowadzanie standardów w życie są niezwykle interesujące dla innych krajów z całego świata, które teraz przechodzą

podobny proces. Zatwierdzenie MSSF przez UE nadało nowemu organowi ustanawiającemu standardy i samym standardom natychmiastową wiarygodność i pozycję.

Reszta świata może zaświadczyć, że Europa nie może narzekać na brak zainteresowania ze strony RMSR (które jest zresztą raczej uzasadnione). Jeżeli jednak Europa nie zdecydowałaby się na stosowanie MSSF, reszta świata (w tym USA) nie byłaby szczególnie zainteresowana wprowadzeniem jednolitych standardów lub zajęłoby to o wiele więcej czasu. MSSF i Europa potrzebują się nawzajem!

Status zatwierdzania przez UE

W tabeli przedstawiono standardy i interpretacje KIMSF, które nie zostały jeszcze zatwierdzone przez UE, wraz z datami ich wejścia w życie

	Od 01.07.2008	Od 01.10.2008	Od 01.12.2008	Od 01.01.2009	Od 01.07.2009	Od 01.01.2010
Nowe standardy						
MSSF 1 (zmieniony) „Zastosowanie MSSF po raz pierwszy” (obowiązuje od 01.07.2009)						
Zmiana do MSR 39 „Instrumenty finansowe: ujmowanie i wycena” dot. „pozycji zabezpieczanych kwalifikujących się do rachunkowości zabezpieczeń” (obowiązuje od 01.07.2009)						
Zmiana do MSSF 7 „Instrumenty finansowe: Ujawnianie informacji” (obowiązuje od 01.01.2009)						
Zmiana do KIMSF 9 i MSR 39 dotycząca wbudowanych instrumentów pochodnych (obowiązuje od 01.07.2008)						
Coroczny przegląd 2009 (obowiązuje od 01.01.2010)						
Zmiana do MSSF 2 „Płatności regulowane akcjami – Transakcje grupowe rozliczane gotówkowo w postaci płatności regulowanych akcjami” (obowiązuje od 01.01.2010)						
Zmiany do MSSF 1 dotyczące dodatkowych wyłączeń (obowiązują od 01.01.2010)						
Nowe interpretacje KIMSF						
KIMSF 17 „Dystrybucja aktywów niepieniężnych na rzecz właścicieli” (obowiązuje od 01.07.2009)						
KIMSF 18 „Transfer aktywów od klientów” (obowiązuje od 01.07.2009)						

Kiedy RMSR traci, Kanada zyskuje

Tricia O'Malley jest członkiem RMSR od jej powstania w 2001 r. W tym miesiącu odchodzi, aby zająć stanowisko przewodniczącej Kanadyjskiej Rady ds. Standardów Rachunkowości. Tricia O'Malley rozmawia z „Aktualnościami MSSF” o wyzwaniach stojących przed organami ustanawiającymi standardy.

Czym głównie zajmowała się Pani w Radzie?

Zaczęłam pracę w RMSR w momencie jej powołania w 2001 r. Przez sześć lat byłam pełnoetatowym członkiem Rady. Następnie, przez ostatnie dwa lata, byłam pracownikiem RMSR na stanowisku dyrektora ds. wdrażania. Pełniłam rolę koordynatora KIMSF i byłam odpowiedzialna za projekt corocznych przeglądów. Takie połączenie obowiązków ma sens, ponieważ wiele zagadnień uwzględnianych w corocznych przeglądach wynika z kwestii kierowanych do KIMSF. Pod moją kontrolą jest również MSSF 1. Dzieje się tak dlatego, że wiele pytań dotyczących wdrażania powstaje wtedy, gdy nowe jurysdykcje identyfikują problemy, na które wcześniej nie zwróciliśmy uwagi, ponieważ np. pewne struktury istniejące w tych jurysdykcjach są dla nich ważniejsze, niż dla jurysdykcji wcześniej stosujących MSSF.

Jaki był największy sukces Rady podczas Pani kadencji?

Jeśli chodzi o sukcesy merytoryczne, to moim zdaniem bardzo ważny był standard dotyczący płatności regulowanych akcjami. Już na samym początku był bardzo silny opór wobec umieszczenia go w naszym porządku obrad, a cała ta sprawa prawie wyeliminowała z gry FASB. Jednak skandale księgowo wokół wynagrodzeń dyrektorów, jakie wybuchły po boomie technologicznym, przekonały nas, że musimy działać; odebrały one także sporo wiarygodności przeciwnikom standardu. Dzięki sukcesowi RMSR, która doprowadziła do ustanowienia standardu, FASB mogła mu się ponownie przyjrzeć. Konwergencja jest już blisko. Moim zdaniem jest to naprawdę ważne.

Innym dużym osiągnięciem było ustanowienie stabilnej platformy. Prawdopodobnie nie osiągnęliśmy wszystkiego, co chcieliśmy osiągnąć, ale sukces przejścia Europy na MSSF mówi coś o jakości wykonanej przez nas pracy i ogromnym wysiłku osób opracowujących standardy.

To, że koncepcja MSSF została zaakceptowana, pokazuje liczba krajów, które przyjęły standardy. Idea jednolitego zestawu standardów sięga 1973 r., kiedy powstał KMSR (IASC), jednak wówczas był to tylko dobry pomysł, dla którego trzeba było znaleźć rynek. Teraz rynek ten stał się na tyle światowy i skomplikowany, że powstał popyt na nasz „produkt”.

Rada niekiedy spotyka się z krytyką, zwłaszcza w Europie. Czy jest jakaś alternatywa dla RMSR?

Nie ma żadnej. Musi istnieć jeden taki organ albo trzeba by negocjować z każdym, kto broni zasad stosowanych w swoim kraju. Rozporządzenie w sprawie MSR jest w Europie kluczem do wdrożenia Traktatu Lizbońskiego z 2000 r. i wprowadzenia wspólnego europejskiego rynku kapitałowego. Rachunkowość jest tylko jednym z jego elementów, ale chyba żaden inny nie ma tak złej prasy. Równocześnie dużo pracuje się nad zagadnieniami prawa spółek i prawa papierów wartościowych, w Komitecie

Europejskich Organów Nadzoru Papierów Wartościowych i innych strukturach, co ma kluczowe znaczenie dla rozwoju europejskiego rynku kapitałowego. Obecnie ponad 7000 spółek stosuje MSSF, więc jaka jest dla nich alternatywa? Czy Europa rzeczywiście chce ogólnie przyjętych europejskich zasad rachunkowości (GAAP)? Niektóre uwagi europejskich respondentów rzeczywiście pokazują wspólny europejski punkt widzenia, ale w istocie w Europie znaleźć można bardzo różne opinie. RMSR powinna wyciągnąć z tego naukę, że tego rodzaju wyzwania skłaniają do jeszcze uważniejszej pracy.

Jak będzie wyglądać przyszłość Rady? Jakie powinny być jej priorytety?

To, co mnie martwi, to niemal ciągłe żądania zmian w zarządzaniu, przeglądach i nadzorze [nad RMSR]. Wielu z tych, którzy występują z tymi żądaniami, niewiele wie o sprawozdawczości finansowej i ustanawianiu standardów oraz o tym, ile pracy wymagają propozycje jeszcze przed ich opublikowaniem w formie do dyskusji. Obawiam się, że Rada i powiernicy będą tak ograniczeni procedurami, że nie będą w stanie nic zrobić. Ci, którzy nie chcą zmian, będą się sprzeciwiać wnioskowi Rady. Jak ktoś nie ma argumentów merytorycznych, to chętnie spowalnia sam proces.

Najlepszym zabezpieczeniem przyszłości RMSR jest zaangażowanie dużych krajów. Potrzebujemy Stanów Zjednoczonych, Japonii i rozwijających się gospodarek – Brazylii, Chin i Indii z ich ogromnymi rynkami kapitałowymi. Przejście na MSSF jest z ich strony aktem wiary. Gospodarki takie jak Kanada czy Australia są za małe, aby przyciągać światowy kapitał stosując krajowe standardy nieużywane gdzie indziej. Dlatego, jeżeli nasze duże spółki miały przyciągać zagranicznych inwestorów, musieliśmy posługiwać się zrozumiałym językiem. Jeżeli jednak Chiny chciałyby odejść od MSSF, być może inni woleliby nauczyć się ich języka. Angażując się w ten międzynarodowy proces dużo ryzykują, ale też mogą dużo zyskać.

Obawiam się również, że Rada ma za dużo pracy, gdy poza swoją normalną działalnością musi sobie radzić z kryzysem finansowym i presją ze strony G20. Z jednej strony, Rada jest krytykowana za to, że zmian jest zbyt wiele, za dużo nowych standardów, które pojawiają się za szybko i wymagają więcej konsultacji. Z drugiej strony, liderzy z tych samych krajów mówią, że potrzebny jest nowy standard na dany temat do końca roku, więc trzeba go przygotować. Jak można więc oczekiwać od Rady reagowania na całkowicie sprzeczne sygnały? Z pewnością nie da się spełnić tak różnych żądań, jest to sytuacja bez wyjścia. Najważniejsze jednak jest to, by Rada nadal opracowywała standardy najwyższej jakości.

Jaka będzie Pani przyszłość?

Obejmuję stanowisko przewodniczącej Kanadyjskiej Rady ds. Standardów Rachunkowości. Przechodzimy na MSSF

od 1 stycznia 2011 r. Jedną z obaw krajowych organów ustanawiających standardy dotyczy tego, czy RMSR będzie niezależna i elastyczna. W Kanadzie zapowiedzieliśmy już, że jedyną okolicznością, w której nie przyjęlibyśmy standardu RMSR to sytuacja, gdy proces się załamał, a Rada straci niezależność. Tylko wtedy zastanawialibyśmy się nad odejściem od MSSF.

Ponieważ przyjmujemy MSSF bez żadnych zmian, działalność kanadyjskiej Rady ograniczy się do ustanawiania standardów dla przedsiębiorstw prywatnych (PP) i podmiotów nienastawionych na zysk. Zamiast przyjmować dla MŚP MSSF w formie ustanowionej przez RMSR, stworzymy ich wersję kanadyjską,

dla której punktem wyjścia będą ogólnie przyjęte kanadyjskie zasady rachunkowości (GAAP), aby ułatwić pracę jednostkom sporządzającym sprawozdania finansowe. Z czasem spodziewam się, że ogólnie przyjęte kanadyjskie zasady rachunkowości dla PP zaczną bardziej przypominać standard dla MŚP, ale ostatnią rzeczą, jaka jest nam potrzebna, to dodanie nowych ogólnie przyjętych zasad rachunkowości dla MŚP, podczas gdy duże podmioty będą przechodzić na MSSF. Prawdopodobnie zawsze jednak będą różnice między MSSF dla MŚP a ogólnie przyjętymi kanadyjskimi zasadami rachunkowości dla przedsiębiorstw prywatnych, ponieważ znamy nasze środowisko i wiemy, co jest potrzebne i co zostanie zaakceptowane.

Co Panią śmieszy?

Prawie wszystko! Lubię rzeczy śmieszne i absurdalne. Niektóre stare skecze Monty Pythona rozśmieszają mnie do łez.

Co jest pierwszą rzeczą, którą pakuje Pani na wyjazd?

Słuchawki redukujące hałas i i-poda.

Jaki jest Pani ulubiony hotel i restauracja na świecie?

Bardzo podobało mi się w Hiragiya Ryokan, tradycyjnym japońskim zajeździe w Kyoto. Także w Continentale we Florencji. Należy on do sieci Design Hotel i znajduje się tuż obok Arno na rogu Ponte Vecchio. Jeżeli chodzi o restaurację, to chyba Guy Savoy i bar Willi's w Paryżu. Także River Café i Tajima-tei w Londynie – sushi to mój ulubiony sposób jedzenia ryby. Muszę też wspomnieć o Rundles w Stratford w Ontario.

Jak sobie Pani radzi z zespołem naglej zmiany strefy czasowej (jet lag)?

Zawsze staram się latać na zachód! A poważnie, myślę, że warto słuchać swojego ciała. Najbardziej mi służy, jak wyjeżdżam wczesnym wieczorem i przybywam na miejsce wcześniej rano. Idę wtedy do pracy i pracuję, aż padnę. Tym sposobem przestawiam się w ciągu jednego dnia. Pomaga też możliwość spania w samolocie. Pomimo tego, że będę teraz pracować na stanowisku krajowym, nadal będę dużo latać. Lot z Toronto do Vancouver jest tylko o parę godzin krótszy niż z Toronto do Londynu.

Jaka jest pierwsza rzecz, którą Pani robi po powrocie do domu z długiej podróży?

To zależy, co nazwiemy domem! W Stratford w Ontario wychodzę i patrzę na swój ogród. Uwielbiam zapach błota. Lubię także wyjść na dobrego hamburgera.

Patricia (Tricia) O'Malley - życiorys

- kwiecień 2001 r. - lipiec 2009 r.: RMSR
  - lipiec 2007 r. - lipiec 2009 r.: Dyrektor, dział wdrażania
  - kwiecień 2001 r. - lipiec 2007 r.: Członek RMSR
- październik 1999 r. – marzec 2001 r.: Przewodnicząca, Kanadyjska Rada ds. Standardów Rachunkowości
- 1983 r. - październik 1999 r.: Partner, Krajowa Grupa ds. Usług Poświadczających i Profesjonalnych, KPMG Kanada i firmy - poprzedniczki
- 1997 – 1999: Wiceprzewodnicząca Kanadyjskiej Rady ds. Standardów Rachunkowości (AcSB) (na zasadzie wolontariatu)
  - Przedstawicielka Kanady, grupa organów ustanawiających standardy G4+1
  - Przedstawicielka Kanady, Wspólna Grupa Robocza ds. Instrumentów Finansowych
- 1989 – 1997: Członek, Komitet AcSB ds. nowych kwestii
- 1995 – 1998: Członek, Wewnętrzna Grupa Robocza CICA ds. Wizji i Grupa Robocza ds. Ustanawiania Standardów
- 1993 – 2004: Członek, Niezależny Komitet Doradczy ds. Rachunkowości Administracji Rządowej i Rewizji Finansowej przy Głównym Biegłym Rewidencie Kanady
- 1992 – 1999: Członek, a następnie przewodnicząca, Rada Doradcza ds. Ujawniania Informacji Finansowych, Komisja ds. Papierów Wartościowych Stanu Ontario
- 1989 – 1994: Członek Komitetu Wykonawczego, a następnie Prezes Kanadyjskiego Akademickiego Stowarzyszenia Rachunkowości
- 1988: Przewodnicząca, Grupa Badawcza ds. Zagadnień Leasingu

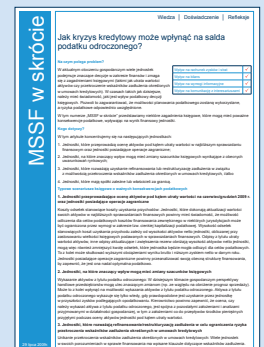
Pani O'Malley jest członkiem Kanadyjskiego Instytutu Biegłych Księgowych i Instytutu Biegłych Księgowych Stanu Ontario. Posiada tytuł Bachelor of Commerce (z wyróżnieniem) Uniwersytetu Manitoba.

„MSSF w skrócie” - dwutygodnik dotyczący najgorętszych tematów MSSF w praktyce.

Chcesz wiedzieć, co nowego słychać w MSSF? Aby być na bieżąco z najgorętszymi tematami w MSSF, zaprenumeruj „MSSF w skrócie”. Ten dwutygodniowy biuletyn o sprawozdawczości finansowej przedstawia ogólne wytyczne w zakresie bieżących kwestii księgowych, które mogą mieć znaczący wpływ na bilans, wymogi informacyjne i/ albo komunikację z interesariuszami Twojej firmy.

„MSSF w skrócie” porusza dwa zagadnienia w każdym numerze, każde na jednej stronie. Biuletyn przybliży globalną wiedzę i doświadczenie ekspertów PricewaterhouseCoopers i odpowiada na następujące pytania: Na czym polega problem? Czy dotyczy mojego przedsiębiorstwa? Co muszę zrobić?

Kliknij *tutaj*, aby obejrzeć ostatni numer biuletynu „MSSF w skrócie”.
Kliknij *tutaj*, aby dwa razy w miesiącu otrzymywać pocztą elektroniczną „MSSF w skrócie”, lub wyślij email na adres ifrs.communications@au.pwc.com

W celu uzyskania dalszych informacji prosimy o kontakt:

Szef zespołu ds. globalnej sprawozdawczości finansowej

Ian Wright: ian.d.wright@uk.pwc.com, tel: +44 207 804 3300

Szef zespołu ds. sprawozdawczości

Tomasz Konieczny: tomasz.konieczny@pl.pwc.com, tel: +44 22 523 42 85

Zespół ds. sprawozdawczości finansowej w Polsce

Waldemar Lachowski: waldemar.k.lachowski@pl.pwc.com, tel: +48 22 523 43 49

Robert Waliczek: robert.waliczek@pl.pwc.com, tel: +48 22 523 43 32

Krzysztof Gmur: krzysztof.gmur@pl.pwc.com, tel: +48 22 523 42 41

Agata Wiktorowicz: agata.wiktorowicz@pl.pwc.com, tel: +48 22 523 41 76

Marta Madejska: marta.madejska@pl.pwc.com tel: +48 22 523 41 39